

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/255/2021
Identifikačné číslo spisu: 5318202604
Dátum vydania rozhodnutia: 24.03.2022
Meno a priezvisko: Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2022:5318202604.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C. P., bývajúceho vo Y. X. F. XXX, adresa na doručovanie Závodie 68, Turzovka, zastúpeného Mgr. PaedDr. Antonom Kušnírom, advokátom so sídlom v Žiline, Jána Reka 13, proti žalovanej U. P., bývajúcej vo Y. X. F. XXX, zastúpenej JUDr. Annou Mozolíkovou, advokátkou, so sídlom v Čadci, Palárikova 1449, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 4 C 70/2018, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 94/2020 z 18. februára 2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 94/2020 z 18. februára 2021 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj vo výroku o trovách konania a rozsudok Okresného súdu Čadca č. k. 4 C 70/2018-272 z 3. marca 2020 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Čadca na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Čadca (ďalej aj „súd prvej inštancie“ resp. „okresný súd“) rozsudkom č. k. 4 C 70/2018-272 z 3. marca 2020 v spojení s uznesením č. k. 4 C 70/2018-266 z 3. marca 2020 zrušil a vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo žalobcu a žalovanej nadobudnuté počas trvania manželstva, ktoré uzavreli dňa 4. septembra 2004 a ktoré zaniklo právoplatnosťou rozsudku o rozvoze manželstva dňa 8. augusta 2018, pričom do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal všetky veci patriace do masy bezpodielového spoluvlastníctva manželov v celkovej hodnote 109.186,98 eur (výrok I.), z ktorej polovicu 54.593,49 eur uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi do 3 dní od právoplatnosti výroku rozsudku (výrok II.); žalobcovi a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok každému po 1.637,80 eur (výrok III.); napokon rozhodol, že žiadna zo strán konania nemá právo na náhradu trov konania (výrok IV.). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že pri vyporiadaní toho času už zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva strán sporu vychádzal zo zásad uvedených v ustanovení § 150 Občianskeho zákonníka pričom rodinný dom, ako aj všetky hnutelné veci patriace do masy bezpodielového spoluvlastníctva bývalých manželov prikázal do výlučného vlastníctva žalovanej, ktorá rodinný dom spolu s maloletými deťmi, ktoré jej boli zverené do osobnej starostlivosti užíva, s ktorým vyporiadaním v konečnom dôsledku súhlasil aj žalobca. Okresný súd neprihliadol na žalovanou predložený znalecký posudok, ohľadom ocenenia rodinného domu súp. č. XXX na LV č. XXXXX pre

kat. územie Y. X. F. a nehnuteľností k nemu prislúchajúcich na sumu 72.000,- eur majú za to, že tento znalecký posudok obsahuje podhodnotenie sporných nehnuteľností, pretože žalobcom predložený znalecký posudok na tie isté nehnuteľnosti je na sumu 84.780,97 eur, a to rodinný dom a ostatné nehnuteľnosti - pozemky 19.829,010 eur. Keďže žalovaná vykonanie kontrolného znaleckého posudku nenavrhol a ďalšie tvrdenia produkovala až po uplynutí koncentračných lehôt, súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vychádzal so žalobcom predloženého znaleckého posudku; na tvrdenia žalovanej produkované po uplynutí koncentračných lehôt, týkajúce sa inej výšky vyporiadacieho podielu a takisto na jej investície, resp. zhodnotenie rodinného domu neprihliadol. V konečnom dôsledku znalecký posudok, ktorý predložila žiadne investície a zhodnotenie neobsahovalo. Keďže hodnota veci tvoriacich sumu bezpodielového spoluvlastníctva predstavovala 109.186,98 eur a všetky boli prikázané do výlučného vlastníctva žalovanej, tejto súd prvej inštancie uložil povinnosť, aby žalobcovi vyplatila polovicu ich hodnoty vo výške 54.593,49 eur v stanovenej lehote do 30 dní a z ktorej hodnoty vyrátal aj súdny poplatok, ktorý sú strany konania povinní zaplatiť Slovenskej republike na účet okresného súdu. Pokiaľ žalovaná žiadala vrátiť sumu 6.700,- eur, ktorú mala investovať do spoločného rodinného domu z jej výlučných finančných prostriedkov, ktoré nadobudla od svojho brata, tieto jej tvrdenia boli podľa súdu prvej inštancie uvedené po uplynutí koncentračných lehôt podľa § 167 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), preto sa uvedenou položkou nezaoberal. V uvedenom smere poukázal aj na uznesenie, ktorým žalovanou produkované tvrdenia a dôkazy odmietol. Súd prvej inštancie taktiež zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania z dôvodu, že skutočnosť, pre ktoré žalovaná navrhla prerušenie konania, jej museli byť známe minimálne od roku 2019, odkedy sa vedie trestné stíhanie voči žalobcovi pre domáce násilie na žalovanej a deťoch. Žalovaná však svoje tvrdenia spolu s návrhom na prerušenie konania uplatnila po uplynutí koncentračných lehôt na základe výziev zo strany súdu podľa § 153 ods. 1, 2, § 167 ods. 3, 4 CSP. Žaloba vo veci vyporiadania BSM bola podaná dňa 21. septembra 2018 a trestné konanie prebieha od roku 2019, pričom inú výšku podielu v súvislosti so zločinom žalovaná začala produkovať až v roku 2020. Vychádzajúc z uvedeného okresný súd dospel k záveru, že neboli splnené podmienky na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP vychádzajúc z toho, že tak na strane žalobcu ako aj žalovanej bol rovnaký úspech aj neúspech a preto nárok na náhradu trov konania žiadnej zo strán nepriznal.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 9 Co 94/2020 z 18. februára 2021 žalovanou napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako aj uznesenie, ktorým okresný súd zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania ako vecne správne potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP). Žalobcovi priznal trovy odvolacieho konania v plnom rozsahu. Uviedol, že preskúmaním napadnutého rozsudku a prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedla žalovaná v rámci odvolacieho konania dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosť potrebnú pre posúdenie veci a následne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Námietky žalovanej o nesprávne zistenom skutkovom stave vo vzťahu k stanoveniu všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti, o nevykonaní navrhnutých dôkazov vo vzťahu k vloženým finančným prostriedkom 6.700,- eur do spoločného majetku a námietku nesprávneho právneho posúdenia spočívajúceho v neakceptovaní okolností ovplyvňujúcich výšku vyporiadacích podielov (domáce násilie jedného z manželov) považoval odvolací súd za neopodstatnené. Bližšie na odvolacie argumenty žalovanej reagoval tak, že pokiaľ ide o všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom vyporiadania, súd prvej inštancie správne vychádzal so žalobcom predloženého súkromného znaleckého posudku, pretože žalovaná mala možnosť v prvoinštančnom konaní, ktoré je ovládané princípom kontradiktórnosti možnosť navrhnúť doplnenie dokazovania, čo však neučinila. Došlo by k porušeniu rovnosti strán v konaní ak by súd za účelom zistenia všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti mal dokazovanie vykonať sám bez ohľadu na to, či niektorá zo strán takýto návrh podala. Aj keď z ustanovenia § 149 ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších zmien a doplnení (ďalej len „Občiansky zákonník“) vyplýva povinnosť súdu vysporiadať bezpodielové spoluvlastníctvo manželov podľa zásad podľa § 150 Občianskeho zákonníka, nemôže pritom nahrádzať povinnosť strany označiť ďalšie dôkazy (dôkaznú povinnosť) na preukázanie svojich tvrdení, čoho dôsledkom je neunesenie dôkazného bremena. K námietke neúplne zisteného skutkového stavu vo vzťahu k finančným prostriedkom vo výške 6.700,- eur z dôvodu nevykonania navrhnutých dôkazov a to výsluchu svedkov J. F. a R. F. (otca a brata

žalovanej) a čestného prehlásenia J. F. odvolací súd uviedol, že s poukazom na znenie ustanovenie § 143 Občianskeho zákonníka o tom čo patrí do masy BSM bolo vykonanie žalovanou navrhnutých dôkazov pre posúdenie veci irelevantné. Čo sa týka žalovanej žiadanej disparity podielov pri vyporiadaní spoločného majetku odvolací súd poukázal na to, že žalovaná po náležitom poučení začala tieto tvrdenia produkovať až po uplynutí koncentračných lehôt (§ 153 ods. 1, 2, § 167 ods. 3, 4 CSP) stanovených na pojednávaní dňa 20. júna 2019 a to v roku 2020. Dôvody, ktoré uvádzala (trestné stíhanie žalobcu pre domáce násilie) pritom nastali už v roku 2019. Navyše odvolací súd uviedol, že aj keď domáce násilie jedného z manželov môže ovplyvniť výšku vyporiadacích podielov, môže sa tak stať len vtedy, ak takéto správanie malo negatívny dopad na nadobúdanie a udržanie spoločných vecí a na zabezpečenie potrieb, t.j. starostlivosti o rodinu a spoločnú domácnosť, čo však žalovaná ani len netvrdila, nie to preukazovala a preto ani súd na uvedené tvrdenia prihliadnúť nemohol (čl. 8, § 149, 153 ods. 1, 2, § 185 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ako vecne správne odvolací súd potvrdil aj uznesenie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh žalovanej na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP, z dôvodu, že v trestnom konaní pod sp. zn. 1 T 15/2019 sa rieši otázka, ktorú nie je súd v tomto konaní oprávnený riešiť (obvinenie žalobcu zo zločinu týrania blízkej osoby a to manželky a detí), ktorá môže mať vplyv na disparitu podielov pri vyporiadaní BSM. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi, ktoré okresný súd viedli k vydaniu napadnutého rozhodnutia a síce, že žalovaná tieto svoje tvrdenia, ako aj návrh na prerušenie konania uplatnila až po uplynutí koncentračných lehôt, na základe výziev zo strany súdu podľa § 153 ods. 1, 2, § 167 ods. 3, 4 CSP. Žaloba vo veci vyporiadania BSM bola podaná dňa 21. septembra 2018 a trestné konanie prebieha od roku 2019, pričom inú výšku podielov v súvislosti so zločinom žalovaná začala produkovať až v roku 2020. Na základe uvedeného neboli splnené podmienky na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, keď žalobcovi ako plne úspešnému v odvolacom konaní priznal nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu, a to vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj súvisiacemu výroku o trovách konania podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Namietala, že jej odvolací súd znemožnil, aby ako strana v konaní uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietanú vadu zmatečnosti videla v tom, že odvolací súd sa nezaoberal dostatočne a neposúdil vecne všetky jej relevantné odvolacie argumenty. Osobitne sa riadne nevysporiadal s odvolacou námietkou súvisiacou s návrhom na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. a/ CSP. Zopakovala, že ak by v konaní vedenom na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 1 T 15/2019 bola preukázaná vina žalobcu, mala by táto skutočnosť vplyv na paritu podielov pri vyporiadaní BSM. Tým, že súdy oboch inštancií konanie neprerušili, bolo porušené jej právo na spravodlivý proces. Otázka viny žalobcu bola pritom prejudiciálnou otázkou, ktorú nemohol riešiť civilný súd sám v spore o vyporiadaní BSM. K porušeniu práva na spravodlivý proces došlo podľa žalovanej aj z dôvodu, že odvolací súd sa dostatočne nezaoberal s námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie sa svojvoľne priklonil k jednému znaleckému posudku za existencie dvoch rozdielnych znaleckých posudkov. Priklonenie k jednému z dvoch znaleckých posudkov pritom okresný súd relevantným spôsobom neodôvodnil, aj keď išlo o odbornú otázku, ktorú súd nie je oprávnený riešiť. Odvolací súd sa s uvedenými námietkami vôbec nezaoberal len skonštatoval, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav. Žalovaná pritom v odvolaní uvádzala, že odôvodnenie okresného súdu neobstojí, pretože je založené na tom, ktorá strana v spore predložila znalecký posudok ako prvá a ktorá ako druhá. Ak by bola úvaha súdu prvej inštancie aplikovaná v prípade, že by žalovaná predložila znalecký posudok ako druhá znamenalo by to, „...že žalovanej sa podarilo preukázať, že žalobca nadhodnotil nehnuteľnosti pod položkami 1 a 2 a to znaleckým posudkom č. 156/2018 vyhotoveným A. Y. F...“. Takéto úvahy sú ale chybné a nelogické. Pokiaľ aj súd prvej inštancie žalovanej vytkol, že nenavrhol ani nepredložila kontrolný znalecký posudok v tomto smere pochybil súd prvej inštancie, pretože ak sú medzi dvoma znaleckými posudkami značné rozdiely, súd nemôže vyhodnocovať závery znaleckých posudkov sám, nakoľko sú potrebné k takejto činnosti odborné znalosti. V nadväznosti na uvedené, dovolateľka poukázala na ustanovenia predchádzajúcej procesnoprávnej úpravy a k tomu prislúchajúcu judikatúru Najvyššieho súdu SR (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2009, sp. zn. 1 Obdo 12/2008, tiež rozhodnutia pod sp. zn. 22 Cdo 1290/2007, sp. zn. 21 Cdo 4562/2010, sp. zn. 21

Cdo 4543/2014). Príklonenie sa k jednému zo znaleckých posudkov žalovaná označila za celkom zjavne nesprávny a nezákonný postup, pričom odvolací súd takýto postup vyhodnotil ako správny, s čím nemožno súhlasiť, pretože zvýhodňuje jednu stranu sporu v procese dokazovania. Znenie právnej otázky, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho dôvodu a ktorú je potrebné vyriešiť dovolacím súdom, keďže ešte v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená (dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP) dovolateľka uviedla nasledovne: „Má odsúdenie za zločin týrania blízkej a zverenej osoby páchaný na manželovi vplyv na disparitu podielov v rámci vyporiadania BSM?“. V závere podaného dovolania žalovaná požiadala dovolací súd podľa § 444 ods. 1 a 2 CSP o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku. Dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré žiadala odklad videla v tom, že je samoživiteľkou, pracuje ako predavačka v obchode s miestom výkonu práce Y. X. F.. Jej plat sa pohybuje na úrovni minimálnej mzdy. Býva v rodinnom dome spolu s maloletými deťmi. Trovy exekučného konania sú značne vysoké. V prípade zaťaženia rodinného domu exekúciou a následným uspokojením pohľadávky veriteľa - žalobcu z titulu právoplatného napadnutého rozsudku by došlo k ťažko napravitelnej až nenapravitelnej ujme na strane žalovanej. Ťažko napravitelná ujma by spočívala v tom, že by žalovaná prišla o nehnuteľnosť, v ktorej býva so svojimi maloletými deťmi, ktoré jej boli zverené do osobnej starostlivosti. Keďže žalovaná nedisponuje sumou, ktorá mala byť vyplatená z titulu BSM žalobcovi, je nútená požiadať peňažný ústav o poskytnutie úveru. Objektívne schválenie úvery je niekoľkomesačný proces. Súd prvej inštancie pritom uložil žalovanej ako matke s príjmom minimálnej mzdy starajúcej sa o dve maloleté deti vyplatiť žalobcovi z titulu vyporiadania BSM sumu 54.593,49 eur v lehote do 30 dní, čo odvolací súd potvrdil. S prihliadnutím na objektívne okolnosti je uloženie 30 dňovej lehoty od právoplatnosti rozsudku neprimerane tvrdé a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky, keď štandardne je paričná lehota 2 až 6 mesiacov, priemerne 3 mesiace. Z uvádzaných dôvodov žalovaná dovolací súd žiadala, aby rozsudky súdov nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zároveň navrhla odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9 Co 94/2020 z 18. februára 2021 a rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 4 C 70/2018-272 zo 7. marca 2020.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej navrhol, aby ho dovolací súd ako neopodstatnené zamietol a súčasne si uplatnil v prípade úspechu náhradu trov dovolacieho konania. Uviedol, že žalovaná aj napriek predloženej rozsiahlej právnej analýze a citovaním údajných pochybení súdov oboch inštancií, nenaplnila v odvolaní ani jeden z ňou prezentovaných dovolacích dôvodov. Neuviedla žiadne nové skutočnosti, s ktorými by sa súdy oboch inštancií dostatočne nevysporiadali. Prvoinštančný súd zaujal rovnaký postoj voči oboch účastníkom konania vo vzťahu ku koncentračnej zásade. Za nedôvodnú považoval i argumentáciu žalovanej o nutnosti prerušenia konania do rozhodnutia v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Čadca pod sp. zn. 1 T 15/0019, pretože rozhodnutie súdu v konaní o vyporiadanie BSM nezávisí od uvedenej trestnej veci a preto súdy oboch inštancií správne v konaní pokračovali tak, aby nevznikli zbytočné prietahy.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej podľa § 420 písm. f/ CSP je prípustné a tiež dôvodné; v dôsledku jeho účinku dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom rozsahu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je procesnou povinnosťou

dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaiteľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

8. V preskúmvanej veci žalovaná v podanom dovolaní uplatnila najskôr dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a naplnenie ktorého videla v neprerušení konania a ďalej v tom, že odvolací súd sa dostatočne nezaoberal jej námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie sa v procese hodnotenia dôkazov svojvoľne priklonil k jednému znaleckému posudku. Priklonenie k jednému z dvoch znaleckých posudkov pritom okresný súd relevantným spôsobom neodôvodnil, aj keď išlo o odbornú otázku, ktorú súd nie je oprávnený rieši. Následne žalovaná uplatnila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP t.j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená a zároveň vymedzila aj právnu otázku (bližšie viď bod 3. tohto rozhodnutia).

9. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

10. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa, tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo. Dovolaiteľ súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

11. Z dovolaiteľkou vytýkaných väd zmätočnosti sa dovolací súd v prvom rade zaoberal jej námietkami o pochybení v procese dokazovania/o nesprávnom hodnotení dôkazov, či už prvoinštančným, resp. odvolacím súdom. Konkrétne dovolaiteľka vytkla súdom nižších inštancií svojvoľné priklonenie sa k jednému z dvoch priložených znaleckých posudkov bez toho, aby svoj postup riadnym spôsobom odôvodnili. Vo vzťahu k uvedeným tvrdeniam dovolací súd najskôr uvádza, že v zásade neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdov ani nesprávne právne posúdenie vecí nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (R 37/1993, R 42/1993, R 125/1999, 3 Cdo 108/2016). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní, t.j. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a podobne, prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

12. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že k práve jednému z vyššie uvádzaných deficitov v dokazovaní v súdnej veci došlo.

13. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že súdy nižších inštancií pri stanovení všeobecnej ceny nehnuteľností, ktoré boli predmetom vyporiadania BSM vychádzali z dvoch predložených znaleckých

posudkov a to znalca A. Y. F., č. XXX/XXXX z 24. septembra 2018 predloženého žalovanou, ktorým bola stanovená všeobecná hodnota nehnuteľností patriacich do BSM na sumu 72.000,- eur (č.l. 30 a nasl. spisu) a znaleckého posudku znalca A. E. U., č. XXX/XXXX zo 16. mája 2019 predloženého žalobcom, ktorým bola stanovená všeobecná hodnota vyporiadavaných nehnuteľností na sumu 105.000,- eur (č.l. 143 a nasl. spisu). Za smerodajný z týchto dvoch znaleckých posudkov súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vzal znalecký posudok predložený žalobcom s odôvodnením „...že sa mu podarilo preukázať, že žalovaná podhodnotila sporné nehnuteľnosti...“. Žalovaná ani nenavrhol, ani nepredložila kontrolný znalecký posudok, preto súd prvej inštancie vychádzal so znaleckého posudku žalobcu A. E. U.. Odvolací súd sa v potvrdzujúcom rozhodnutí s týmto postupom stotožnil.

14. Pokiaľ ide o hodnotenie znaleckého posudku ako dôkazu, dovolací súd vo všeobecnosti uvádza, že pravidlá hodnotenia dôkazov sú upravené v článku 15 ako aj v § 191 CSP a spravujú sa teóriou voľného hodnotenia dôkazov. Dôkazy a tvrdenia strán spolu hodnotí súd podľa svojej úvahy v súlade s princípmi, na ktorých spočíva zákon. Pri hodnotení znaleckého posudku je vo všeobecnosti prijímaný záver, že hodnoteniu nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti; súd však hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými vykonanými dôkazmi (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 41/2010). Za najhospodárnejší postup pri predložení dvoch rozdielnych znaleckých posudkov (ku ktorej situácii došlo v preskúmvanej veci) aj doterajšia súdna prax považuje taký postup, keď súd sa snaží odstrániť nejasnosti, nedostatky, prípadné námietky strán výsluchom znalca a položením doplňujúcich otázok (viď Civilný sporový poriadok Veľké komentáre Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol. str. 772).

15. Dovolací súd si je vedomý, že v danom prípade nešlo o znalecké dokazovanie nariadené súdom (§ 207 CSP), ale o znalecké posudky predložené stranami sporu v zmysle § 209 CSP tzv. súkromné znalecké posudky. Pri hodnotení súkromného znaleckého posudku súdom však platia tie isté kritéria, ako pri hodnotení znaleckého posudku súdom ustanoveného znalca (bližšie viď bod 14. tohto rozhodnutia). Z uvedeného vyplýva, že pri rozdielnych záveroch znaleckých posudkov predložených stranami sporu nemôže súd bez náležitého odôvodnenia svojej úvahy „preferovať“ jednu stranu predložený znalecký posudok oproti inému, v danom prípade len preto, že je „podľa jeho názoru podhodnotený“. Takáto úvaha je neudržateľná a v konečnom dôsledku aj nepreskúmateľná takže dovolateľka vytýkala odvolaciemu súdu oprávnené aj naplnenie § 420 písm. f/ CSP vo vade zmätočnosti spočívajúcej v nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Pokiaľ súd pri rozdielnych záveroch súkromných znaleckých posudkov riadne, teda presvedčivo nezdôvodní svoje úvahy, z ktorých vychádzal a pre ktoré sa priklonil ku konkrétnemu znaleckému posudku, nemožno jeho rozhodnutie považovať za zákonné, spĺňajúce atribúty kladené na takéto rozhodnutie v zmysle § 220 ods. 2 CSP resp. § 396 ods. 2 CSP. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa pri hodnotení dôkazov dopustil závažného deficitu, svoje rozhodnutie zaťažil vadou zmätočnosti, v dôsledku ktorej došlo na strane žalovanej k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd v potvrdzujúcom rozhodnutí žalovanou vytýkané nedostatky neodstránil, v dôsledku čoho aj jeho rozhodnutie trpí vadou zmätočnosti.

16. Dovolanie žalovanej za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo v ňom opodstatnene namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na zistenú vadu zmätočnosti sa už dovolací súd nezaoberal ďalšou dovolacou námietkou o porušení práva na spravodlivý proces neprerušením konania do právoplatného skončenia trestnej veci vedenej proti žalobcovi pre domáce násilie. Keďže najvyšší súd vrátil vec na ďalšie konanie až na súd prvej inštancie, tu je priestor, aby sa okresný súd námietkami žalovanej opätovne zaoberal. Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f/ CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal ani žalovanou namietanou prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Najvyšší súd postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2

Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017). Napokon z dôvodu nadbytočnosti sa už dovolací súd nezaoberal ani podaným návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

17. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.